

Livsmedelsverket
Box 622, 751 26 Uppsala
Att: Åsa Kjellgren, Åsa Eneroth
Via e-post: livsmedelsverket@slv.se

Stockholm
2025-09-01

Ert dnr
2024/03763

Vårt dnr
2025/098

Remissvar angående vägledning om oanmälda och föranmälda kontroller

Näringslivets Regelnämnd (nedan NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Livsmedelsverket föreslår en vägledning till kontrollmyndigheterna inom livsmedelskontrollen, om att i det enskilda fallet avgöra om en kontroll bör utföras med eller utan föranmälan. Livsmedelsverket har inte tidigare tydligt väglett kontrollmyndigheterna i hur bestämmelsen i kontrollförordningen kan tolkas och tillämpas. Utgångspunkten har dock varit att kontroll ska utföras utan föranmälan. Jordbruksverket vägleder däremot att "vid kontroller som görs rutinemässigt bör en föranmälan göras för att skapa goda förutsättningar för kontrollen. Föranmälan bör dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande".

Livsmedelsverket har som ambition att närma sig Jordbruksverkets tolkning och vägledning. Kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan har påpekat att skillnader mellan Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets olika vägledningar försvårar deras arbete. I vissa fall kan en föranmäld kontroll leda till bättre effekt. Aktören kan avsätta tid, ha rätt personer på plats och ta fram aktuell dokumentation inför besöket, vilket ökar förutsättningarna för en god dialog och ett förbättrat förtroende för kontrollmyndigheten. I andra fall är det lämpligare med en oanmäld kontroll. Det är alltid syftet med kontrollen – vad som ska kontrolleras – som avgör om det är lämpligt att föranmäla den eller inte.

NNRs synpunkter

Generellt sett är NNR positiva till möjligheten för kontrollmyndigheter att ge förvarning inför ett kontrollbesök. NNR ser dock att det finns branscher som anser att föranmälda kontroller är mindre lämpliga att använda med ökad frekvens, jämfört med dagsläget, än andra branscher. Instrumentet föranmälan ska naturligtvis användas med bästa möjliga urskiljning av kontrollmyndigheterna. En föranmälan får naturligtvis inte utnyttjas av en företagare som en

möjlighet att "städa undan" sådant som annars skulle ha föranlett synpunkter från kontrollmyndigheten.

NNR vill i detta sammanhang lyfta fram behovet av god riskstyrning hos kontrollmyndigheterna. Med god riskstyrning avser NNR att även individuell risk ska påverka den generella riskbedömningen. Med individuell risk avser NNR att företag som på olika sätt har visat för kontrollmyndigheten att man har en mycket god kunskap och regelefterlevnad när det gäller livsmedelssäkerheten, ska få en mindre frekvent kontroll, än vad som annars hade varit fallet.

Angående risk vill NNR också påpeka att felsökning (föranmäld eller oanmäld) är ett mycket trubbigt instrument för att uppnå hög livsmedelssäkerhet. Felsökning från kontrollpersonal kan i bästa fall ske någon eller några gånger per år. Nästan alla dagar på året sker ingen kontroll/felsökning. För att även dessa dagar ska hanteras på säkrast möjliga sätt menar NNR att kontrollen måste fokusera på att inspirera verksamhetsutövaren att själv utöva kontroll av sin verksamhet, att agera som myndighetens ställföreträdande kontrollpersonal på plats i verksamheten. Myndighetskontrollen bör i första hand, enligt NNRs mening fokusera på kunskapsspridning och förtroendeskapande. Förtroendet bör leda till att företagaren kontaktar sin myndighet vid oklarhet om livsmedelssäkerheten, istället för att hoppas på att det inte upptäcks vid nästa kontrolltillfälle.

NNR menar att livsmedelskontrollinsatser ska styras dit där de gör som allra mest nytta.

Slutsats

NNR finner att underlaget ger en god bild av det som Livsmedelsverket föreslår och av de argument för förändringen som Livsmedelsverket lägger fram.

August Liljeqvist
Näringslivets Regelnämnd